

Plan van aanpak

# Waterschapsverkiezingen 2019

|                       |                |
|-----------------------|----------------|
| <b>Projectnummer:</b> |                |
| <b>Opdrachtgever:</b> | Harm Küpers    |
| <b>Opdrachtnemer:</b> | Joost de Vries |
| <b>Status:</b>        | concept        |

|            |                |
|------------|----------------|
| Datum:     | 18 april 2018  |
| Opsteller: | Joost de Vries |
| Versie:    | 0.3            |

## Inhoudsopgave

|       |   |    |
|-------|---|----|
| 1     | Projectdefinitie .....                                    | 1  |
| 1.1   | Doelstelling .....  | 1  |
| 2     | Organisatie.....  | 1  |
| 2.1   | Projectstructuur.....                                     | 1  |
| 2.2   | Stembureau .....  | 2  |
| 3     | Projectplanning .....                                     | 4  |
| 3.1   | Afbakening.....   | 5  |
| 3.1.2 | Samenwerken.....  | 6  |
| 4     | Projectrisico's.....                                      | 6  |
| 4.1   | Planning en bezetting .....                               | 6  |
| 4.2   | Stemverwerking .....                                      | 6  |
| 4.3   | Vaststellen voorlopige uitslag .....                      | 7  |
| 4.4   | Toelating en beëdiging nieuw bestuur .....                | 7  |
| 5     | Communicatie .....  | 7  |
| 6     | Financiën .....   | 7  |
| 7     | Bijlagen .....  | 8  |
|       | Bijlage 1 Communicatie waterschapsverkiezingen 2019 ..... | 9  |
|       | Bijlage 2 Detailplanning .....                            | 12 |

## Aanleiding

In 2015 zijn voor het laatst schriftelijke waterschapsverkiezingen gehouden. In 2015 zijn voor het eerst directe verkiezingen gehouden gelijktijdig met de verkiezingen voor Provinciale Staten. Dat is ook voor 2019 het geval. Dit betekent dat de verkiezingsdag is vastgesteld op woensdag 20 maart 2019. De organisatie van de verkiezingen ligt voor het grootste gedeelte bij de gemeenten die ook de Statenverkiezingen organiseren.

## 1 Projectdefinitie

### 1.1 Doelstelling

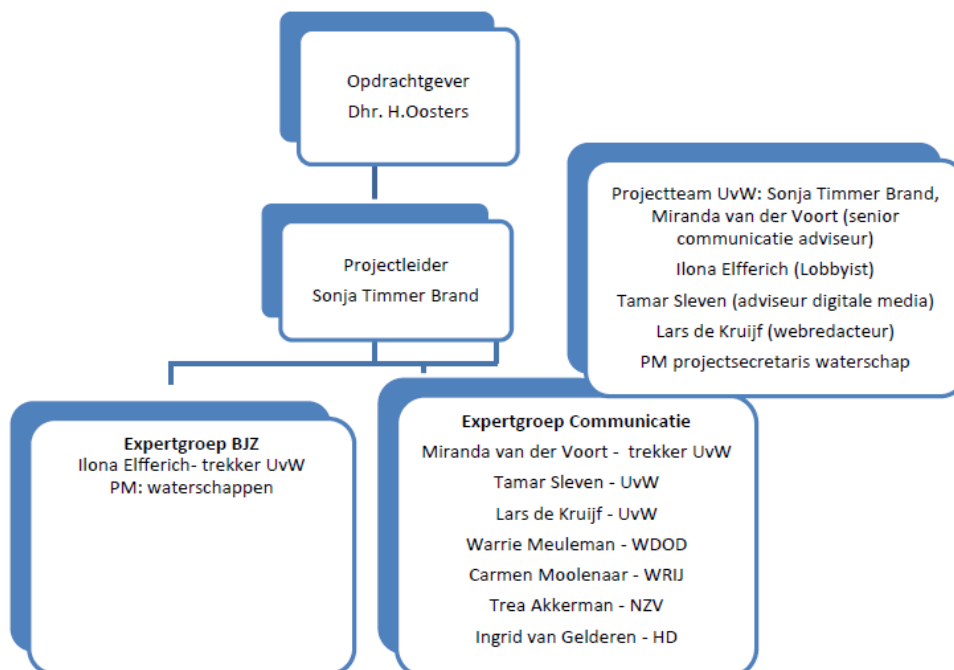
De opdracht die voorligt is het organiseren van waterschapsverkiezingen om per maart 2019 een nieuw, democratisch gekozen, algemeen bestuur te kunnen installeren. De verkiezingen dienen rechtsgeldig, democratisch en volgens planning te verlopen. Met rechtsgeldig wordt bedoeld dat de verkiezingen verlopen volgens het kiesbesluit en de kieswet. Onder democratisch wordt verstaan dat iedereen die een stem uit mag brengen een stembiljet ontvangt, dat een juiste tenaamstelling en samenvoeging van stembiljetten plaatsvindt en dat de kandidaatstelling juist geschiedt.

De verkiezingen verlopen volgens planning indien de voorgeschreven termijnen worden gehaald, pieken in werkzaamheden worden voorkomen, de verzending en verwerking van de stembiljetten tijdig wordt uitgevoerd en het nieuw gekozen bestuur in maart 2019 kan aantreden.

## 2 Organisatie

### 2.1 Projectstructuur

De projectstructuur van het landelijke verkiezingsproject ziet er als volgt uit.



De opdrachtgever is de voorzitter van de Unie van Waterschappen. De projectleider stuurt de twee expertgroepen: BJZ en Communicatie aan. Daarnaast is er een klankbordgroep ingesteld. Hierin zitten de projectleiders van de waterschappen. De expertgroep BJZ zal o.a. komen met een draaiboek voor de waterschappen, deze is inmiddels gereed. De expertgroep Communicatie komt met een toolkit voor de waterschappen.

De projectstructuur binnen waterschap Hunze en Aa's ziet er als volgt uit. De opdrachtgever voor het totale project is Harm Küpers. Projectleider voor de verkiezingen is Joost de Vries (teamhoofd AZ). Daarnaast is er een interne projectgroep voor de verkiezingen in het leven geroepen die bestaat uit de volgende personen:

| <i>Naam</i>    | <i>Functie en afdeling</i>                                       |
|----------------|--|
| Joost de Vries | Teamhoofd AZ en projectleider                                    |
| Cora Kuiper    | Communicatieadviseur, (PFB)                                      |
| Janet Hidding  | Bestuurskundige (Staffuncties en Ondersteuning)                  |
| Petra Stegeman | Bestuurs- en managementassistent (Staffuncties en Ondersteuning) |
| Rudi Boets     | Teamhoofd ICT, (PFB) (agendalid)                                 |

## 2.2 Stembureau

Voor de waterschapsverkiezingen is er sprake van één kieskring. Dat maakt dat het hoofdstembureau ook centraal stembureau is. Na de aanstaande wijziging van de Kieswet zal er alleen gesproken worden over centraal stembureau. Het dagelijks bestuur benoemt de leden van het stembureau, bestaande uit vijf leden. Er wordt tevens een plaatsvervangend voorzitter aangewezen en drie plaatsvervangende leden. Het is wettelijk geregeld dat de voorzitter van het waterschap ook optreedt als voorzitter van het stembureau.

Het dagelijks bestuur wordt voorgesteld de volgende mensen als lid en plaatsvervangers van het stembureau te benoemen:

| Naam                | Functie    | Plaatsvervangers   |
|---------------------|------------|--------------------|
| Geert-Jan ten Brink | Voorzitter | Joost de Vries     |
| Joost de Vries      | Lid        | Pim Schriemer      |
| Janet Hidding       | Lid        | Nicolette Jansingh |
| Janny Zandvoort     | Lid        | Ineke Oosting      |
| Rudi Boets          | Lid        |                    |

Het stembureau zal in een aantal verplichte, al dan niet openbare zittingen bijeenkomen. Formeel gezien worden de leden van het stembureau voor vier jaren benoemd. Bij tussentijds aftreden van een bestuurslid zal de volgende kandidaat via het stembureau worden benoemd indien nodig.

Tevens dient het dagelijks bestuur een geschikte ruimte aan te wijzen voor het houden van de zittingen van het hoofdstembureau. Voorgesteld wordt voor de zittingen van het stembureau de db-kamer hiervoor aan te wijzen. Voor openbare zittingen kan eventueel uitgeweken worden naar de ab-zaal.

Daarnaast dient er een rekening te worden aangewezen waarop de waarborgsommen van de partijen kunnen worden ontvangen. Voorgesteld wordt de bankrekening bij Nederlandse Waterschapsbank aan te wijzen voor de te storten waarborgsommen. Dit is ons huidige rekeningnummer.

### 3 Projectplanning

De voorbereidingen voor de verkiezingen komen langzaam op gang. De projectgroep is bij elkaar gekomen en de landelijke projectleiders zijn ook al diverse keren bij elkaar gekomen. De verkiezingen eindigen bij de installatie van het nieuwe bestuur in 2019. Hoewel het hele verkiezingsproces voortdurend aan een strikte planning is gebonden kunnen een aantal data cruciaal genoemd worden.

Vooralsnog kan de volgende globale planning worden gehanteerd. Deze planning is nog niet definitief. In de bijlage zit een detailplanning, ook deze is nog niet definitief (e.e.a. hangt af van definitieve vaststelling wetgeving).

| <b>2018</b>       | <b>Activiteit</b>   |
|-------------------|---|
| 24-12-2018        | laatste dag registratie belangengroeperingen  |
| <b>2019</b>       |   |
| <b>4-2-2019</b>   | <b>KANDIDAATSTELLING</b>  |
| 4-2-2019          | onderzoek ingeleverde kandidatenlijsten   |
| 5 t/m 7 febr.     | Herstel van verzuimen door inleveraar   |
| 6-2-2019          | Openbare zitting nummeren kandidatenlijsten   |
| 7-2-2019          | Beslissing over geldigheid kandidatenlijsten + aangegeven aanduiding politieke groepering |
| 19-01-2019        | Laatste dag waarborgsom ontvangen door hoofdstembureau                                    |
| <b>20-03-2019</b> | <b>DAG VAN DE VERKIEZINGEN</b>  |
| 25-03-2019        | Uitreiken/verzenden benoemingsbrieven   |
| 26-03-2019        | Afscheid huidig bestuur   |
| 28-03-2019        | Eerste samenkomst nieuw bestuur: beëdiging en installatie                                 |
| April – juni      | Evaluatie   |

Gedurende het gehele traject zal het bestuur geïnformeerd worden.

Besluitvorming:

- Informeren van het algemeen bestuur d.m.v. plan van aanpak;
- Gedurende 2018 – 2019 wordt de portefeuillehouder en voorzitter van het stembureau Geert-Jan ten Brink structureel geïnformeerd door projectleider zodat hij het algemeen en dagelijks bestuur kan informeren over de voortgang;
- Zodra de geborgde zetels bekend zijn wordt een overzicht ter kennisgeving naar algemeen en dagelijks bestuur gezonden;
- Zodra de registratie van belangengroeperingen bekend is wordt een overzicht ter kennisgeving naar het algemeen en dagelijks bestuur gezonden;
- De uitslag van de stemming wordt gemeld aan algemeen en dagelijks bestuur.

Het hele project verkiezingen is onder te verdelen in vier fasen:

Vorbereiding: nu – juni 2018;

Registratie: juli 2018 – februari 2019;

Verkiezingsdag: 20 maart 2019;

Nieuw bestuur en evaluatie: maart 2019 – mei 2019.

### 3.1 Afbakening

De verkiezingen vinden tegelijkertijd plaats met de verkiezingen voor de Provinciale Staten. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de organisatie van de verkiezingen van PS. Nu de verkiezingen van de Waterschappen en PS gelijktijdig plaatsvinden zijn de gemeenten ook verantwoordelijk voor de organisatie van de verkiezingen voor de waterschappen.

Dit betekent dat een groot deel van de organisatie niet in handen is van de waterschappen. Dit is enerzijds wellicht minder werk voor de waterschappen maar anderzijds ook veel minder controle in de uitvoering van de verkiezingen. Het waterschap heeft geen directe bemoeienis met de uitvoering van de verkiezingen. Net als in 2015 zal het waterschap directe verbinding zoeken met alle gemeenten in het beheergebied van het waterschap met als doel: elkaar weten te vinden, elkaar versterken en daar we kunnen van elkaar leren want we hebben elkaar nodig om de verkiezingen tot een succes te maken.

De Unie van waterschappen ondersteunt de waterschappen met een draaiboek verkiezingen en registratie van partijen. Daarnaast met Kieskompas, een vragenlijst met antwoorden en zorgt de Unie voor het ontwikkelen van diverse modelbrieven en sjablonen enz. Er volgt ook nog een toolkit voor communicatie.

Onder verantwoordelijkheid en coördinatie van de projectgroep verkiezingen 2019 worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- functioneren centraal stembureau
- registratie belangengroepen
- registratie kandidaten
- controleren en autorisatie kiezersbestand en afbakening waterschapsgrenzen
- benoeming kandidaten geborgde zetels
- fysiek transport processen-verbaal naar waterschappen
- ontwikkelen en uitvoeren regionale communicatiecampagne
- voorlichten belangengroepen / kandidaten om zich verkiesbaar te stellen
- informeren bestuur en medewerkers
- vaststellen en bekendmaken verkiezingsuitslag
- start nieuw bestuur, benoeming, beëdiging, etc

Zoals in de aanleiding al aangegeven ligt de organisatie van de verkiezingen voor het grootste gedeelte bij de gemeenten. Zij zijn verantwoordelijk voor de organisatie van de verkiezingen voor zowel Provinciale Staten en de Waterschappen. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor:

- invoeren gegevens waterschappen in ondersteunende software verkiezingen (OSV)
- het maken van stempassen
- het versturen van oproepkaarten, stempassen en eventueel door waterschap aangeleverde informatiefolder
- verstrekken kiezerspassen
- verstrekken volmachten
- opstellen register ingetrokken stempassen
- bekendmaking kandidatenlijsten
- instructie stembureauleden
- verkiezingsborden plaatsen
- advertenties verplichte aankondigingen
- het drukken van stembiljetten
- het verspreiden van stembiljetten naar stembureau

- huur locaties
- aanschaffen stembussen
- maken van digitale registers ingetrokken stempassen
- bemensen stembureaus
- catering op stembureaus
- tellen van de stemmen
- inzetten extra tellers
- opstellen processen-verbaal voor waterschappen
- landelijke communicatiecampagne / pers / informatienummer / kieswijzer

### **3.1.2 Samenwerken**

Hunze en Aa's vindt het belangrijk in dit project gezamenlijk op te trekken met omliggende waterschappen op de gebieden waar dit kan. Dit onder de voorwaarde dat dit gebeurt op basis van gelijkheid en evenredige inzet van alle betrokken partijen.

Inmiddels heeft Hunze en Aa's het initiatief genomen voor een gezamenlijk overleg met de projectleiders en communicatiemedewerkers van Waterschap Noorderzijlvest, Wetterskip, Vechtstromen en Drents Overijsselse Delta. Dit overleg heeft reeds plaatsgevonden. Een volgend overleg is inmiddels gepland. Doel van deze overleggen is om te zien of en zo ja waar we gezamenlijk in kunnen optrekken. Bijvoorbeeld in de communicatiecampagne. Maar ook met betrekking tot de contacten met het Noordelijk Belastingkantoor. Hunze en Aa's heeft in deze contacten een voortrekkersrol. Ook komt Hunze en Aa's met een voorstel om te bezien hoe we de gemeenten gaan benaderen en contacten gaan leggen. De gemeenten voeren de verkiezingen immers uit. Het waterschap wil hier duidelijk de vinger aan de pols houden en zien waar het de gemeenten kan ondersteunen. Tevens wil het waterschap met die gemeenten in overleg die in meerdere waterschappen liggen om te zien hoe we daar omgaan met het stemmen.

## **4 Projectrisico's**

### **4.1 Planning en bezetting**

*Het risico bestaat dat de verkiezingsplanning niet wordt gehaald of dat er in de drukke perioden onvoldoende mankracht is.*

De planning wordt ingegeven door de termijnen in de Kieswet. De projectgroep is in inmiddels gestart met overleg. Binnen dit overleg zullen afspraken worden gemaakt over de prioriteit van de planning en over de inzet tijdens de verkiezingen. Eventuele uitval van de projectleider wordt opgevangen door de projectgroep. Hetzelfde geldt voor de communicatiemedewerker.

### **4.2 Stemverwerking**

*De gemeente is verantwoordelijk voor het tellen van de stemmen en de bemensing van het stembureau. Het kan zijn dat het tellen van de stemmen meer tijd vraagt dan gerekend. Er moeten zowel de stemmen voor PS als voor de waterschappen worden geteld.*

De gemeente is verantwoordelijk voor de bemensing van de stembureaus en het tellen van de stemmen. In de komende periode zal het waterschap de gemeenten binnen het beheersgebied van het waterschap benaderen om te kijken hoe wij met (personele) ondersteuning kunnen bijdragen.



#### **4.3 Vaststellen voorlopige uitslag**

*Bekendmaking van de verkiezingsuitslag is het hoogtepunt van de verkiezingen en moet op alle fronten perfect zijn. Het risico bestaat dat de voorlopige uitslag niet op tijd bekend is.*

Na het sluiten van de stembureaus gaan de gemeenten de stemmen tellen. Die worden doorgegeven aan het waterschap en die berekent met behulp van Ondersteunende Software Verkiezingen (OSV ontwikkeld door de Kiesraad) de voorlopige uitslag. De bekendmaking zal grondig worden voorbereid en afgestemd met Unie, pers en alle betrokkenen. De definitieve uitslag zal, zoals het nu lijkt, 25 maart 2019 bekend zijn.

#### **4.4 Toelating en beëdiging nieuw bestuur**

##### a. onderzoek geloofsbrieven

*Het risico bestaat dat er onvoldoende tijd is om de formaliteiten rondom de toelating van de gekozenen grondig te doorlopen.*

Deze procedure zal door Janet Hidding worden opgepakt.

##### b. Toelating en beëdiging nieuw bestuur

*Het risico bestaat dat de toelating en beëdiging van de gekozenen niet tijdig klaar is.*

Alle gekozenen zullen schriftelijk op de hoogte worden gesteld of zij wel of niet worden toegelaten als lid van het algemeen bestuur. De benoemingsbrieven zullen op 25 maart worden uitgereikt dan wel verzonden (indien nodig per koerier). Op 26 maart 2019 is het afscheid van het huidig bestuur (aftreden per miv 28 maart). Op donderdag 28 maart 2019: eerste samenkomst nieuw bestuur (beëdiging en installatie). De procedure zal goed gecommuniceerd worden en zal door Janet Hidding worden opgepakt.

## **5 Communicatie**

Als bijlage is de communicatiestrategie, de basis bijgevoegd.

## **6 Financiën**

In 2015 betaalden de waterschappen voor de verkiezingen alleen de extra kosten van de gelijktijdige verkiezingen ten opzichte van de kosten van enkelvoudige Statenverkiezingen. Deze kosten bestonden hoofdzakelijk uit: huur van grotere locaties voor stembureau's. Maar ook dagvergoedingen en verzekeringen voor de (extra) stembureauleden en tellers. Eigenlijk het geheel van de coördinatie en uitvoering op de verkiezingsdag. Daarbij kwamen ook nog de kosten van de ontwikkeling en drukken van en nieuw stembiljet en de verspreiding daarvan.

Destijds was de afspraak dat de extra kosten alleen in 2015 voor rekening van de waterschappen zouden komen. In het vervolg zouden de kosten voor rekening komen van het Rijk (net als de andere verkiezingen). Het Rijk echter heeft (nog) geen stappen ondernomen om de waterschapsverkiezingen centraal te bekostigen. Op dit moment kan niet met zekerheid worden gezegd dat voor 2019 Het Rijk de verkiezingen zal betalen.

Door de Unie is, zoals aangegeven in de stukken van CBCF 17-49A en B, voor 2018 en 2019 voor beide jaren €395.000,= begroot. Dit bedrag zit in de Unie begroting. Hier krijgt Hunze en Aa's dus geen aparte factuur voor.

Zoals eerder aangegeven is het nog niet duidelijk of Het Rijk de extra kosten voor de verkiezingen betaald. Vooralsnog is een bedrag van €840.000 in de begroting opgenomen.

Als we uitgaan van de gegevens voor de laatste verkiezingen komen we op de volgende bedragen.

Uit het onderzoeksrapport Kostenverdeling gecombineerde verkiezingen blijkt dat de kosten uitkomen op €1,84 per kiesgerechtigde. Uitgaande van 376000 kiesgerechtigden (peildatum 31-12-2012) zijn de kosten:

| Onderdeel  | Bedrag             |
|--|--------------------|
| Evt. extra kosten bijdrage gemeenten<br>376000 x €1,84 | € 691.840,=        |
| Communicatie   | € 30.000,=         |
| <b>Totaal</b>  | <b>€ 721.840,=</b> |

Totaal dient €721.840,= als krediet beschikbaar te worden gesteld door het AB.

## 7 Bijlagen

Als bijlagen zijn bijgevoegd het communicatieplan en de detailplanning

**Voor akkoord, Veendam .....**

Opdrachtgever  
Naam en handtekening

Opdrachtnemer  
Naam en handtekening

## **Bijlage 1 Communicatie waterschapsverkiezingen 2019**

### *Strategie, de basis*

In maart 2019 vinden de waterschapsverkiezingen plaats, gelijktijdig met verkiezingen voor de provinciale staten. In dit stuk leest u waar wij de communicatie op willen richten.

#### **Situatieschets**

Het is algemeen bekend dat het gros van de inwoners weinig betrokken zijn bij de waterschappen. Dit helpt niet om ze te stimuleren voor de waterschapsverkiezingen naar de stembus te gaan.

In 2008 had waterschap Hunze en Aa's een opkomstpercentage van 24%, gelijk aan het landelijk gemiddelde. In 2015 was het percentage ruim 47%. Dit ligt ruim boven het landelijk gemiddelde van 43,5%. Deze verdubbeling was mede te danken aan het feit dat de verkiezingen gezamenlijk met de provinciale staten verkiezingen werden georganiseerd. Eén loop naar de stembus. Ook nu streven we naar een opkomst gelijk aan de provinciale verkiezingen.

#### **Communicatie strategie**

Onze strategie zal een doorvertaling zijn van de landelijke campagne. We kennen deze campagne nog niet, maar een doorvertaling geeft altijd herkenbaarheid weer. De landelijke boodschap zal zijn: 'Er zijn verkiezingen, kom stemmen'.

Voor onszelf stellen we daarop vooruitlopend alvast een richting die hieronder verder wordt uitgewerkt. Op hoofdlijnen kennen we drie doelgroepen, die weer onder te verdelen zijn in sub doelgroepen.

- Strategie richting inwoners
- Strategie richting partijen en kandidaten
- Strategie richting provincie en gemeenten

#### **Strategie richting inwoners**

Ervaring leert dat een grootse campagne niet leidt tot een hoger opkomstpercentage. Juist omdat wij met belastinggeld werken, is het niet gepast om in de ogen van de inwoners aan geldverkwistende uitspattingen te doen. Maar wat dan wel?

- De inwoners moeten weten dat ze het recht hebben te stemmen tijdens de verkiezingen > de communicatie is hier informierend
- De inwoners moeten weten dat er iets te kiezen valt > de communicatie zet in op gedragsverandering, gebruik van de stemwijzer.
- De inwoners moeten worden gestimuleerd naar de stembus te gaan > de communicatie zet in op gedragsverandering. Deze verantwoordelijkheid ligt voor een groot deel bij de partijen.
- De kiezers moeten worden gestimuleerd naast het stemmen voor de provinciale staten ook te stemmen voor de waterschapsverkiezingen > de communicatie zet hier in op service en gemak. Het moet de kiezer op het stembureau zo makkelijk mogelijk worden gemaakt. Hier ligt de verantwoordelijkheid voor een groot deel bij afspraken die landelijk gemaakt worden met provincies en de uitvoerende partij, de gemeenten.

#### **Strategie richting partijen en kandidaten**

De partijen/kandidaten zorgen grotendeels voor het opkomstpercentage. Het is dus aan de partijen om campagne te gaan voeren. We gaan deze partijen actief benaderen. Belangrijk is dat dit gebeurt op basis van gelijkwaardigheid.

We faciliteren, maar ze ontvangen geen financiële bijdrage.

- We bieden een handleiding over het voeren van een campagne.
- We bieden een plateau waar ze zich kunnen profileren. Dit kan zijn via onze website, via facebook en bijvoorbeeld via een (digitale) verkiezingenkrant.
- We bieden informatieavonden en excursies voor kandidaten, zodat ze gericht waterschapskennis op kunnen doen, bruikbaar voor hun campagne.

### **Strategie richting provincie en gemeenten**

De gemeenten zijn de organiserende partijen van deze verkiezingen. Om de organisatie goed te laten verlopen is het contact met de gemeenten van groot belang. Hier zullen met name landelijk afspraken over worden gemaakt. We nodigen de gemeenten in ons gebied uit en gaan met hen in gesprek. Wat kunnen we voor elkaar betekenen, en hebben zij nog tips.

Daarnaast gaan we waar kan samenwerken met de provincies, aangezien zij op dezelfde dag verkiezingen hebben. In Drenthe is dat vier jaar geleden ook gebeurt. Deze insteek willen we in Groningen ook benaderen.

### **Campagnestrategie**

We organiseren dus geen grootste campagne. Maar, wat we naast bovenstaande wél willen doen is het low profile verspreiden van de 'waterschapstrots'. En op die manier laten weten wat het belang van de waterschappen is. Hoe meer mensen het belang kennen, hoe sterker we staan in eventuele discussies en hoe eerder inwoners geneigd zijn hun stem uit te brengen. Dit organiseren we door ons (bestuurlijk) netwerk actief uit te breiden en bepaalde personen of organisaties te gebruiken als ambassadeur. Niet alleen in de periode voor de verkiezingen, maar al in de loop van dit jaar.

### **Aandachtspunten**

- De verkiezingen zijn gelijktijdig met de verkiezingen van de Provinciale Staten. De vraag is in hoeverre we gezamenlijk over de verkiezingen kunnen communiceren. Er moet in ieder geval een kruisbestuiving plaats vinden. Wij zetten in op samenwerking.
- Daar waar kan werken we samen om onze regionale partners. In ieder geval met waterschap Noorderzijlvest en mogelijk met waterschap Vechtstromen, Drents Overijsselse Delta en Wetterskip Fryslân. Dus de waterschappen in Drenthe, Groningen en Friesland.

### **Risico's**

- De verkiezingen worden door de gemeenten georganiseerd. Hier hebben we geen invloed op. Goed contact, duidelijke afspraken en goede communicatie zijn cruciaal.
- Eventuele onduidelijkheid bij de stemoproepen ivm gezamenlijke verkiezingen met Provincies. Ook hier geldt dat goed contact, duidelijke afspraken en goede communicatie cruciaal zijn.

### **Vervolg**

De planning en uitwerking per strategie worden verwerkt in een actie- en middelenlijst. In hoofdlijnen komen deze overeen met de opzet van vier jaar geleden, waarbij we de zichtbaarheid willen vergroten. Hier hebben we dit jaar al een start mee gemaakt door te werken met campagnes per thema. Daarbij zetten we zo'n vier á vijf keer per jaar een maand lang meerdere middelen in om een bepaald thema onder de aandacht te brengen.

Denk dan aan een combinatie van film, advertentie, social media, rtvnoord/rtvdrenthe en educatie. Uiteraard zijn de waterschapsverkiezingen zelf begin volgend jaar ook een thema voor zo'n campagne. Daarnaast willen we een kwaliteitsslag maken in de producten ten opzichte van de vorige verkiezingscampagne. Daar waar we vier jaar terug veel middelen zelf hebben ontworpen, gefilmd, ge-edit en/of geproduceerd, zullen we dit nu uitbesteden aan een professioneel bedrijf. Een gedetailleerde uitwerking van de actie- en middelenlijst volgt na goedkeuring van dit plan.

## Bijlage 2 Detailplanning

In onderstaande tabel is een gedetailleerde planning opgenomen (onder voorbehoud goedkeuring wetgeving) vanaf de dag van de kandidaatstelling.

| Datum         | Activiteit   | Verantwoordelijk |
|---------------|--|------------------|
| <b>2018</b>   |  |                  |
| 24 dec        | Laatste dag registratie belangengroeperingen   | Waterschappen    |
| <b>2019</b>   |  |                  |
| 4 febr.       | <b>Dag van de kandidaatstelling</b><br><b>HOOFDSTEMBUREAU</b><br>Van 9.00 uur tot 15.00 uur: inlevering van kandidatenlijsten<br>Tot 17.00 uur: inlevering van verklaringen verbinding tot lijstencombinaties  | Waterschappen    |
| 4 febr.       | <b>HOOFDSTEMBUREAU</b><br>16.00 uur: <b>niet-openbare zitting</b> tot onderzoek ingeleverde kandidatenlijsten. Opstellen kennisgevingen van geconstateerde verzuimen   | Waterschappen    |
| 4 febr.       | <b>HOOFDSTEMBUREAU</b><br>Inleveraars ontvangen kennisgeving van de geconstateerde verzuimen   | Waterschappen    |
| 5 tot 7 febr. | <b>HOOFDSTEMBUREAU</b><br>Mogelijkheid tot herstel van verzuimen door de inleveraar. Woensdag 19 januari en donderdag 20 januari tussen 9.00 en 17.00 uur; vrijdag 21 januari tussen 9.00 en 15.00 uur.  | Waterschappen    |
| 4 febr.       | <b>HOOFDSTEMBUREAU</b><br>Terinzagelegging van:<br>proces-verbaal I 1, ingeleverde kandidatenlijsten en verklaringen van ondersteuning van een kandidatenlijst   | Waterschappen?   |
| 6 febr.       | <b>CENTRAAL STEM BUREAU</b><br>Openbare zitting voor het nummeren van de kandidatenlijsten en over de geldigheid van de lijstencombinaties   | Gemeenten?       |
| 6 febr.       | Ter inzage leggen van het proces- verbaal van het centraal stembureau en toegekende lijstnummers   | Gemeenten?       |
| 7 febr.       | <b>HOOFDSTEMBUREAU</b><br><b>16.00 uur Openbare zitting</b> ter beslissing over de geldigheid van de ingeleverde kandidatenlijsten en over het handhaven van de daarop voorkomende kandidaten, alsmede over het handhaven van de daarboven geplaatste aanduiding van een politieke groepering. | Waterschappen    |
| 7 febr.       | <b>HOOFDSTEMBUREAU</b><br>Ter inzage leggen van het procesverbaal I-4 van de   | Waterschappen    |

|                         |   |   |
|-------------------------|---|---|
|                         | zitting van het hoofdstembureau en de geldige, genummerde en van aanduiding voorziene kandidatenlijsten.  |   |
| 7 febr.                 | <b>HOOFDSTEMBUREAU</b><br>Eventueel kennisgevingen van de beslissing van het hoofdstembureau over niet-herstelde verzuimen versturen aan de inleveraar (bijv. het schrappen van een kandidaat, aanduiding of ongeldigverklaring van een lijst)  | Waterschappen   |
| 7-11 febr.              | <b>HOOFDSTEMBUREAU</b><br>Periode waarin door belanghebbenden bij de Raad van State beroep kan worden ingesteld tegen de beslissing van het hoofdstembureau over de geldigheid van de ingeleverde kandidatenlijsten en over het handhaven van de daarop voorkomende kandidaten, alsmede over het handhaven van de daarboven geplaatste aanduiding van een politieke groepering. |   |
| 19 januari              | Laatste dag waarop de waarborgsom (€ 1.125) voor de inlevering van een kandidatenlijst door het hoofdstembureau moet zijn ontvangen.<br>De betaler ontvangt een betalingsbewijs   | Waterschappen   |
| 29 febr. tot 10 maart   | Periode voor het afleggen van verklaringen van ondersteuning van een kandidatenlijst  | Waterschappen<br><i>NB: 10-20 dagen voor verkiezingsdag (nog checken)</i> |
| Eerste weekend februari | Aanmaken kiezersbestand uit GBA en lijst (digitaal) met nummers, namen en adressen stembureaus  | Gemeenten<br><i>NB: zes weken voor verkiezingsdag</i>                     |
| Vanaf 11 februari       | Verwerken van alle schriftelijke verzoeken om bij volmacht te stemmen en aanvragen om kiezerspassen   | Gemeenten   |
| 20 februari             | <b>Eerste openbare kennisgeving</b> over: stemlokalen, stempas, identificatieplicht en onderhandse volmacht (tweede en derde publicatie op 10 en 24 februari; zie agendapunten 101 en 121).   | Gemeenten   |
| Medio februari          | Drukken van de stempassen is gereed. Verzendklaar maken voor aanlevering bij TNT Post. Zorgen dat stempassen van niet kiesgerechtigden en overledenen voor deze aanlevering uit de zending worden verwijderd.   | Gemeenten<br><i>NB: uiterlijk vier weken voor verkiezingsdag</i>          |
| 27 februari             | <b>Tweede openbare kennisgeving</b> over: stemlokalen, stempas, identificatieplicht en onderhandse volmacht (eerste en derde publicatie op 18 februari en 11 maart).  | Gemeenten   |
| 27 en 1 mrt             | Bezorging stempassen door TNT Post  | Gemeenten<br><i>NB: uiterlijk drie weken voor verkiezingsdag</i>          |
| 1 tot 10 maart          | Periode voor het afleggen van verklaringen van  | Waterschappen   |

|                 |   |  |
|-----------------|---|--|
|                 | ondersteuning van een kandidatenlijst   | <i>NB: 10-20 dagen voor verkiezingsdag</i>   |
| 4 maart         | Laatste dag voor het indienen van een schriftelijk verzoek om bij volmacht te stemmen of te stemmen in een stembureau naar keuze binnen het waterschap, binnen de provincie (kiezerspas)  | Gemeenten  |
| 6 maart         | Uiterste datum voor bezorging van de stempassen   | Gemeenten<br><i>NB: kiezer moet de stempas uiterlijk op de 14<sup>e</sup> dag voor de stemming ontvangen). (Planning = 25 en 26 febr</i> |
| 5 en 6 maart    | Bezorging huis-aan-huis kandidatenlijst   | Gemeenten<br><i>NB: uiterlijk 11 maart</i>   |
| 13 maart        | <b>Openbare kennisgeving</b><br>Tijdstip en plaats van de openbare zitting van het hoofd-stembureau op 4 maart 2011 om 10.00 uur ter vaststelling ten aanzien van iedere lijst van het aantal op iedere kandidaat uitgebrachte stemmen en de som van deze aantallen. Het proces-verbaal van deze zitting wordt ter inzage gelegd. | Gemeenten  |
| 13 maart        | <b>Derde openbare kennisgeving</b> over: stemlokalen, stempas, identificatieplicht en onderhandse volmacht (eerste en tweede publicatie op 18 en 25 februari)   | Gemeenten  |
| 13 maart        | Vaststellen aantal kiezers per stemdistrict en invoeren in OSV voor berekening opkomstpercentages   | Gemeenten  |
| 13 maart        | Laatste dag voor het indienen van een mondeling verzoek aan de balie om een kiezerspas  | Gemeenten  |
| 18 maart        | Laatste dag aanvragen van een vervangende stempas   | Gemeenten  |
| <b>20 maart</b> | <b>Dag van de verkiezingen</b>  | <b>Gemeenten</b>   |
| 25 maart        | Uitreiken van de benoemingsbrieven in het waterschapskantoor  | Waterschappen  |
| 26 maart        | Afscheid bestuur en toelating nieuwe bestuursleden  | Waterschappen  |
| 28 maart        | Eerste vergadering algemeen bestuur en beëdiging  | Waterschappen  |
| April-Juni      | Evaluatie   | Waterschappen  |